

A Fővárosi Ítéltábla Sebesi Ügyvédi Iroda (fél címe 2 ..., ügyintéző: dr. Sebesi Csaba ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe....) felperesnek dr. Sáska Erzsébet jogtanácsos által képviselt P... Országos Büntetés-végrehajtási Intézet (alperes címe) alperes ellen személyhez fűződő jogsértés megállapítása iránt indított perében a Székesfehérvári Törvényszék 2014. július 18. napján kelt, 10.P..../2013/19. számú ítélete ellen a felperes által 20. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbiakat

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy az alperesnek 15 napon belül fizessen meg 10.000 (Tízezer) forint másodfokú perköltséget.

Köteles a felperes 48.000 (Negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket az államnak külön felhívásra megfizetni.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 50.000 forint perköltséget és az államnak külön felhívásra 36.000 forint illetéket.

A tényállásban megállapította, hogy 2011. december 19. és 2012. december 3. között a felperes börtön végrehajtási fokozatú szabadságvesztés büntetését töltötte az alperesi büntetés-végrehajtási intézet s... objektumában. Ezen belül 2011. december 28. és 2012. augusztus 9. között a I. épület földszinti II. körlet 31. számú zárkájában, amely a 34. számú zárkával együtt ún. szabaduló zárka volt. Miután a fogvatartottak a zárkákat erősen megrongálták az alperes zárkafelelősöket nevezett ki, a 31. számú nem dohányzó zárkába a felperest, a 34. számú dohányzó zárkába pedig S... L...t. A zárkafelelősi megbízásról a felperes szóban kapott tájékoztatást, azt tudomásul vette, tisztában volt azzal, hogy e megbízásról lemondhat. A zárkafelelősök magatartását három havonta értékelte a felügyelet és jutalmat kaphattak. A felperes egy alkalommal kapott dicséretet.

A megbízást követően a körletrácsokat beljebb helyezték, a zárkák a körletrácsok mögé kerültek és kívül maradt a telefonkészülék. Az alperes ígérte, hogy a körleten belül is felszereltet telefonkészüléket, de ez anyagi okokból elmaradt, azonban biztosította, hogy a felperes az egyes étkezésekhez kapcsolódóan napi háromszori alkalommal telefonálhasson, de e lehetőséggel csak akkor élhetett, ha a felügyelet a feladatai függvényében biztosítani tudta, ugyanis a kötelező feladatok ellátása felülírta a többszöri telefonálás biztosítását.

A felperes ellen 2012. július 1. napján fegyelmi eljárás indult, mert az esti váltás után többször nyomta a zárkakijelzőt, hogy telefonálhasson. 2012. július 5-ei fegyelmi meghallgatásakor tett nyilatkozata szerint 2012. július 1-jén egyszer kérte, hogy telefonálhasson, aznap egyszer telefonált

és előtte nem volt problémája a telefonálással. Miután a felperes, illetve a körletfelügyelő nyilatkozata az ügy kapcsán eltért egymástól és kétséget kizáró módon nem lehetett bizonyítani a felperes fegyelmi felelősségét, az eljárást megszüntették. A körletfelügyelő az esetről készített jelentésben rögzítette, hogy az intézetbe érkezésekor a felperest kioktatta arról, hogy a szabaduló zárkák ajtajait zárva kell tartani és kizárólag az ételosztás során telefonálhatnak. A jelentés tartalmazza, hogy a zárkafelelősökre irányadó magatartási szabályra intézkedés nincs, az csak a körlet főfelügyelő beszámoló füzetébe lett beírva.

Az alperesi BV intézet parancsnokának .../2011. számú, 2011. szeptember 19. napjától hatályos intézkedése rendelkezik a fogvatartottak intézeten belüli mozgásáról. A II/9. pont szerint a szabaduló zárkák ajtóit a napirendben meghatározott feladatok végrehajtásának idejét kivéve állandóan zárva kell tartani. A földszint 31. számú zárka ajtaja ennek megfelelően napközben jobbra zárva volt. Reggel 8 és $\frac{3}{4}$ 9 között az ajtó rendszerint nyitva volt, ez alatt a fogvatartottak az egyik zárkából a másikba átjárhattak. A naponta legalább egy óra szabad levegőn tartózkodás időpontját a napirend tartalmazza. A felperes a szabad levegőn tartózkodás jogát a délelőtti órákban élvezhette. A fogvatartottak panaszt szóban, illetve írásban terjeszthetnek elő, utóbbi az ún. kérelmi lap útján történhet, melyet a nevelőhöz kell továbbítani.

Az alperesnél a 2011. december 21-ei befogadó beszélgetés során a nevelő azt rögzítette, hogy a felperes alapétkeztetést kér. Az iratok között található dátum nélküli kérdőíven a felperes úgy nyilatkozott, hogy mohamedán étrendet kér, mert sertéshúst neveltetési és életmódbeli szokásai miatt nem fogyaszt. A Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézetben 2011. november 14. napján a befogadó beszélgetésben úgy nyilatkozott, hogy alapétkeztetést kér, az azonos dátummal készült kérdőíven az egyéb közlendők között rögzítette, hogy sertéshúst nem eszik, vallási és egészségügyi megfontolásból. A felperes 2012. január 4-én kérelemmel élt a gazdasági osztály felé, ebben mohamedán étrend biztosítását kérte arra való hivatkozással, hogy a sertéshús-jellegű ételektől rosszul van. Az alperes a felperest a református lelkészhez irányította, majd kérelmét a gazdasági vezető elutasította. A felperes 2012. augusztus 10-én ismét sertéshúsmentes étkezés biztosítását kérte előadva, hogy soha nem evett sertéshúst. A büntetés-végrehajtási osztályvezető a kérelmet akként véleményezte, hogy „Eddig nem tudok arról, hogy lett volna hasonló problémája. Ha nem eszi, ne egye, tolja félre a tányéron. Nem létezik ilyen étrend, muzulmán étkezést lehet kérelem alapján biztosítani, nem vallási alapon.”. A kérelmet 2012. augusztus 13-án azzal utasították el, hogy csak vallási vagy egészségügyi okból engedélyezhető az alapétrendtől eltérés. Ebben az időszakban a fogvatartottak ételmezésére vonatkozó normagazdálkodás rendjét a .../2011. számú parancsnoki intézkedés szabályozta.

Az alperesi objektumban rendszeresen folyik rovarirtás, ez elsősorban csótány és egyéb rovarok irtását jelenti, poloskairtást kérelemre az adott zárkában rendelnek el. 2012. július 23-án a felperes orvosi vizsgálaton jelent meg és a diagnózis szerint test-szerte poloskacsípés nyomai voltak láthatók. A kezelőorvos elrendelte az ágy, és a zárka fertőtlenítését.

A felperes nehéz fizikai munka végzésére egészségügyileg alkalmas volt, technikumi, illetve vendéglátóipari végzettséggel is rendelkezik. Kérelmére 2012 augusztusa és december 4. között különböző munkahelyeken foglalkoztatták. 2012 júliusában az alperes tájékoztatta a felperest, hogy a v... börtönben lehetősége lenne konyhai munkavégzésre, azonban a felperes ezzel nem kívánt élni utalva rá, hogy a túl nagy távolság miatt a kapcsolattartása nem működne. 2012 októberében a TMK műhelyben végzett munkát, ez alatt pontosan meg nem határozható időpontban, feltehetően 29-én a nagy esőt követően a kábelaknába, köztük azokba is, amelyekben 220 volt feszültség alatt lévő

vezetékek futnak víz ömlött. A falra erősített, védőburkolattal fedett vezetékeket az akna felső pereménél kb. 30 cm-rel mélyebben futnak.

A felperes keresetében a testi épséghez és egészséghez, az emberi méltósághoz, az egyenlő bánásmódhoz, valamint a lelkiismereti és vallásszabadsághoz való joga megsértésének megállapítását kérte.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az elsőfokú bíróság, utalva a Ptk. 75. § (1) bekezdésére, 76. §-ára és 84. § (1) bekezdésére a keresetet alaptalannak találta.

A felperes testi épséghez és egészséghez fűződő jogának sérelmét részben arra alapította, hogy nem részesült megfelelő fogászati ellátásban, látásromlása következett be, allergiás lett, testsúlyának csökkenése és a mozgáshiány ízületi panaszhoz vezetett, illetve általános egészségi állapota is romlott. Az elsőfokú bíróság a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján tájékoztatta a felperest, miszerint annak bizonyítása, hogy egyes panaszai jelentkezésekor az alperes nem biztosított megfelelő egészségügyi ellátást és ennek következtében egészségi állapota leromlott, őt terheli. Ezt követően a felperes bizonyítási indítvánnyal nem élt, ezért az elsőfokú bíróság az egészségügyi ellátások tekintetében nem állapította meg az alperes jogsértését.

A felperes azt is sérelmezte, hogy rendszeresen poloskacsípések érték, de folyamatos jelzése ellenére panasza nem nyert orvoslást. Az elsőfokú bíróság a felperes terhére értékelte, hogy noha ismerte az intézet rendjét, hiszen panaszairól többször állított ki kérelmi lapot, de 2012 júliusa előtt nincs olyan irat, amelyben csípései miatt egészségügyi ellátást kér. Először a 2012. július 19-i ápolói betegellátás keretében rögzítették, hogy alkarján rovarcsípés látható, kenőcsöt nem adtak neki, de előírták, hogy az orvosnál kell jelentkeznie. A négy nappal későbbi vizsgálat megerősítette, hogy a felperesen test-szerte poloskacsípés nyomok láthatók, az orvos elrendelte az ágya és a zárka fertőtlenítését. A csípéseket észlelő S... L... tanú vallomása nem igazolta, hogy a felperesnek korábban is voltak ilyen panaszai és a felperes nem tudta bizonyítani, hogy a felügyeletet szóban tájékoztatta volna erről. Megállapíthatónak találta az elsőfokú bíróság, hogy amikor a felperes 2012 júliusában poloskacsípéseket szenvedett el, arra a panaszt követően az alperes egészségügyi szolgálata a szükséges intézkedéseket megtette. Ezért a felperes testi épséghez és egészséghez fűződő jogának sérelme ezen az alapon sem foghatott helyt.

Az emberi méltósághoz és az egyenlő bánásmódhoz való joga megsértését a felperes abban látta, hogy noha börtön fokozatra ítélték, annak végrehajtása fegyház fokozatban történt, ugyanis zárkafelelősi megbízatása ellátása során rövid időszakoktól eltekintve a zárka ajtaja egész nap zárva volt, nem szerezhette tudomást a rendezvényekről, azokon nem vehetett részt, emellett a vásárlási és a telefonálási lehetősége is korlátozott volt. Utóbbi körben különösen a 2012. május-június hónapokat sérelmezte amikor édesapja halála miatt, illetve egyéb peres eljárásai miatt hivatalos ügyeket kellett intéznie. A reggeli, illetve a vacsora időszakában biztosított telefonálási lehetőség a hivatali időn kívül volt, ez megnehezítette ügyei intézését.

Az elsőfokú bíróság ebben a körben sem találta megállapíthatónak a jogsértést. Döntésében hivatkozott a büntetések és intézkedések végrehajtásáról szóló 1979. évi 11. törvényerejű rendelet (Tvr.) 27. § a)-c) pontjaiban, 2. § (1) bekezdésében, a szabadságvesztés és az előzetes letartóztatás végrehajtásának szabályairól szóló 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet 41. § (3) és (5) bekezdéseiben, 52. §-ában, valamint az alperesi intézet parancsnokának 65-5-70/2011. számú intézkedése II. fejezet 9. pontjában foglalt rendelkezésekre. Mivel az alperes a felperest nem tudta folyamatosan foglalkoztatni, ennek hiányában ún. nem dolgozói státuszba került volna és ekkor korlátozottak lettek volna a jutalom és a dicséret megszerzésének lehetőségei. A felperes 2011. december 28.

napjától zárkafelelősi pozíciót töltött be, a megbízás tartalmáról tájékoztatást nyert, azt elfogadta és tisztában volt a lemondás lehetőségével is. A zárkafelelősi megbízatás elvállalásával tudomásul vette, hogy a szabaduló zárka ajtaja napközben zárva van. A börtön végrehajtási fokozat esetén a zárka ajtaját a körleten belül nyitva kell tartani, így a fogvatartottnak biztosított a körzetben elhelyezett telefon használata. A felperes a börtön fokozathoz képest részben kedvezőtlenebb körülmény közé kerül, ugyanakkor zárkafelelősként napi háromszori telefonálási lehetőséget kapott, illetve a nem dolgozó elítéltekhez képest lehetősége volt jutalmat, dicséretet is összegyűjteni. Mindezek alapján a zárka napközbeni zárva tartása miatt alappal nem hivatkozhat a felperes az alperes jogsértésére.

A felperes nehezményezte, hogy a BV osztályvezető utasítása ellenére sem tudott naponta háromszor telefonálni, mely tényt S... L... tanú megerősített. A szabaduló zárkában elhelyezett zárkafelelősökre az alperesnél intézkedés nem volt kiadva, csak a körlet főfelügyelői beszámoló füzetbe volt bejegyezve a napi háromszori telefonálás lehetősége. Az IM rendelet 92. § (1) bekezdése szerint a házirend előírásainak megfelelően az elítélt az intézet által kijelölt távbeszélőt használhatja, az engedélyezett kapcsolattartóit saját költségére felhívhatja, az egyes telefonbeszélgetésekre tíz perc áll rendelkezésre. A napi háromszori telefonálási lehetőség elmaradásának bizonyítása szintén a felperest terhelte. A felperes sérelmezte ugyan, hogy számára napi szinten nem volt biztosítva a háromszori telefonálás, ennek viszont ellentmond, hogy a fegyelmi ügyben 2012. július 5-én úgy nyilatkozott, hogy 2012. július 1-jén egyszer akart telefonálni, aznap egyszer telefonált, de korábban a telefonálással kapcsolatos panasa nem volt. Ezen személyes nyilatkozatára tekintettel az elsőfokú bíróság nem látta bizonyítottnak, hogy a felperesre irányadó napi háromszori telefonálás lehetőségét az alperes korlátozta, illetve nem biztosította részére.

A felperes állította, hogy a szabad levegőn tartózkodásban is korlátozva volt, különösen a 2011. december és 2012. augusztus közötti időben, mert ekkor jellemzően csak hétvégén volt lehetősége a szabad levegőn tartózkodni. A tanúként meghallgatott S... L... megerősítette, hogy a felügyelők nem biztosították a szabad levegőn tartózkodás lehetőségét. K... G... nevelőnek a felperes ilyen irányú panaszáról nem volt tudomása és a rendelkezésekre álló kérelmi lapokon sem volt ezzel kapcsolatos kifogás. Utalva a Pp. 164. § (1) bekezdésére az elsőfokú bíróság ebben a körben annak tulajdonított döntő jelentőséget, hogy a felperes terjesztett-e elő panaszt kérelmi lapon, kért-e parancsnoki meghallgatást vagy egyéb úton hangot adott-e annak, hogy jogát csorbították. A felperes azonban az alpereshez a perindítás előtt benyújtott és elutasított kártérítési igényét megelőzően a szabad levegőn tartózkodási jogának csorbítása miatt panaszt nem terjesztett elő, ezért ebben a körben sem találta bizonyítottnak a jogsértést.

A felperes arra is hivatkozott, hogy az alperes kérése ellenére nem biztosította a sertéshúsmentes étkezést, miáltal sérült az egészséghez, valamint a lelkiismereti és vallásszabadsághoz való joga és azt is kifogásolta, hogy az alperes ennek elintézése során a lelkészhez irányította. A felperes 2012. januári kérelmében neveltetési, vallási és egészségügyi szempontok alapján kérte a mohamedán étrendet, mert a sertéshús-jellegű ételektől rosszul van, augusztusban azt nyilatkozta, hogy abszolút nem eszik sertéshúst és nem is evett soha sem. Az elsőfokú bíróság ebben a kérdésben az IM rendelet 147. § (1), (4)-(5) bekezdéseiben, valamint az alperesi intézet parancsnokának.../2011. számú intézkedésében előírtakból indult ki. Utóbbi III. 3. pontja szerint a vallási okból eltérő étkezést igénylő fogvatartottak igényüket kérelmi lapon kell, hogy jelezzék. A kérelmet az intézet lelkészének kell véleményezni, majd a vélemény alapján az ételmezési csoportvezető dönt az engedélyezésről. Az alperesi intézmény ennek megfelelően járt el. A szabályozás értelmében az elítélt vallási igényeit figyelembe kell venni ételmezése tekintetében, ám a felperes vallási

hovatartozásra egyik esetben sem hivatkozott. Az alperesnél volt lehetőség sertéshúsmentes étkezés igénylésére, azonban kifejezetten vallási okból, illetve orvosi javaslat alapján diétás vagy kímélő étrend esetén. A felperes esetében az orvosi javaslat fel sem merült, a kérelméből pedig nem következett egyértelműen, hogy milyen vallás miatt kíván speciális étkezést igénybe venni. Mindezek alapján megállapítható, hogy az alperes nem sértette meg az ételmezésre irányadó szabályokat, mert a felperes nem kifejezetten vallási okból kérte az eltérő étkezést, egészségügyi okra pedig maga sem hivatkozott.

Nem sértette meg az alperes a felperes egészséghez való jogát 2012 őszén a TMK-ban történt foglalkoztatása idején sem az elsőfokú ítélet szerint. A műanyagok, veszélyes anyagok égetését a felperes a bizonyítási kötelezettségre történt figyelmeztetést követően sem bizonyította. De azt sem bizonyította, hogy 2012. október végén olyan munka ellátását követelte tőle, amelynek során közvetlen életveszély állt fenn amiatt, hogy a 220 voltos, feszültség alatt lévő vezeték víz alatt volt, amikor az aknából a vizet ki kellett merni. Ezt az alperes alkalmazásában álló, biztonsági segédelőadóként dolgozó, műszerési végzettséggel rendelkező S... K... P... vitatta. A tanú elismerte, hogy nagyobb esőzések alkalmával a kb. 110 cm mély aknába befolyhat a víz. Állította azonban, hogy az soha nem telítődik fel teljesen vízzel, de ha ilyen mégis előfordul, akkor onnan bűvárszivattyúval emelik ki a vizet. Egyébként pedig a vezeték védőburkolatban van, így nem jelent veszélyt az aknába leereszkedők számára. A vezeték az akna fedelétől 30 cm-rel lejjebb van, ilyen magasságig pedig a víz nem érhet fel, miután folyamatosan ellenőrzik az akna állapotát. A szabálytalan munkavégzés kapcsán előadott körülményeket a felperes a bizonyítási kötelezettségre történt kioktatása ellenére nem bizonyította, ezért a bíróság ebben a körben sem találta alaposnak a keresetet.

Az ítélet kitért arra a felperes által hivatkozott bizonyítási nehézségek kapcsán, hogy nem vitásan a fogva tartás speciális körülményei között a sérelmezett viszonyok fennállásának a bizonyítása a felperes számára nehézséget jelenthet, ugyanakkor a kérelmi lapok tartalma alapján megállapítható, hogy a felperes a fogva tartása időtartama alatt élt a panasz vagy a parancsnoki meghallgatás lehetőségével, illetve az intézkedés késedelme miatt tájékoztatást kért. Amikor tehát azt tapasztalta, hogy az alperes megsérti a fogva tartás szabályait a felperesnek lehetősége lett volna akár a parancsnok, akár az ügyészség felé a jogsértő cselekményekről bejelentést tenni vagy kérelmi lapon, írásban rögzíteni a panaszát. Miután a felperes keresettel érintett körben e lehetőségekkel nem élt, személyes nyilatkozata nem elegendő az általa állított jogsértések alátámasztására. A keresetlevél benyújtása pedig önmagában nem teszi szükségtelemmé a jogsértések megállapítását.

Az elsőfokú bíróság nem találta megalapozottnak az egyenlő bánásmód követelményének megsértését, melyet a felperes arra alapított, hogy az alperes nevelőjének ellenszenves volt és ezért a felperest jogellenes módon diszkriminálta, azt az elvet képviselve, hogy „Ne csak őrizd, hanem gyűlöld is!”. A tanúként meghallgatott K... G... nevelő tagadta, hogy a felperes irányába tett bármely intézkedését személyes ellenszenv motiválta volna. A felperes által felhozott esetekre nem emlékezett, a felperes pedig a saját előadásán kívül a nevelő jogsértését bizonyítani nem tudta. Mindezek alapján nem volt megállapítható, hogy az alperes jogellenesen megsértette a felperesnek a keresetben felsorolt személyhez fűződő jogait, ezért az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította.

A döntés ellen a felperes élt fellebbezéssel, ebben az ítélet megváltoztatásával az alperesi jogsértés megállapítását kérte, másodlagosan a határozat hatályon kívül helyezését indítványozta.

Álláspontja szerint a beszerzett okiratok és tanúvallomások alapján megállapítható, hogy a felperesnek a testi épséghez és egészséghez, az emberi méltósághoz, az egyenlő bánásmódhoz,

valamint a lelkiismereti és vallásszabadsághoz való jogát az alperes több alkalommal megsértette. A felperes részéről közrehatás nem volt megállapítható, az alperes nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben elvárható volt. Hangsúlyozta, hogy a büntetés végrehajtása során törekedni kell arra, hogy a büntetés céljának megvalósulásához elengedhetetlenül szükséges mértékűnél ne legyen jelentősebb a személyi szabadság korlátozása. A felperes az elszenvedett sérelmeket semmiféleképpen nem tudta volna elkerülni. Állításait S... L... tanú vallomása teljes egészében, a csatolt iratok tartalma részben alátámasztják. A felperest bogárcsípések érték, a szeme elromlott, a fogazata eltört, az élelmezési igényei nem voltak biztosítva, a munkát életveszélyes körülmények között kellett végeznie. Rámutatott, hogy az ítélet tényként is megfogalmazza, hogy a felperes rendszeresen terjesztett elő panaszokat a sérelmezett helyzetek miatt, de természetes, hogy a bizonyítás a felperes helyzetében az átlagosnál nehezebb.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult, annak helyes indokaira tekintettel.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást kellő mélységben feltárta, abból a bizonyítékok okszerű mérlegelésével jutott arra a meggyőződésre, hogy a felperesnek nem sérültek a keresetben állított személyiségi jogai az alperesi intézetben történt fogva tartása során. A felperes fellebbezésében nem hozott fel olyan újabb érveket, amire az eljáró bíróság ne adott volna választ határozatában. A másodfokú bíróság a döntéssel az indokolásra is kiterjedően egyetértett és osztotta az ítéletnek a felperes által hivatkozott bizonyítási nehézségek kapcsán kifejtett érveit is.

A felperes fellebbezésében másodlagosan a határozat hatályon kívül helyezését indítványozta, azonban nem jelölte meg, hogy mi tenné szükségessé az eljárás megismétlését. A másodfokú bíróság lényeges eljárási hibát az elsőfokú eljárásban nem észlelt, ezért nem volt akadálya az ítélet felülbírálatának.

A Ptk. 75. § (1) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak.

A Ptk. 76. § (1) bekezdés alapján a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen az egyenlő bánásmód követelményének megsértése, a lelkiismereti szabadság sérelme és a személyes szabadság jogellenes korlátozása, a testi épség, az egészség, valamint a becsület és az emberi méltóság megsértése.

A perben a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az alperes eljárása a keresetben részletezett személyiségi jogainak csorbulásához vezetett. Így neki kellett bizonyítania, hogy amiatt romlott meg az általános egészségi állapota, mert az alperesi intézményben nem részesült megfelelő egészségügyi ellátásban. A felperes a látásának romlása, allergiájának és ízületi bántalmainak kialakulása, a szakszerűtlen fogászati kezelés körében bírósági kioktatás ellenére sem szolgáltatott bizonyítékot, ekként nem lehetett arra a következtetésre jutni, hogy egészségkárosodása a fogva tartása idején az alperes által nyújtott elégtelen orvosi ellátás következménye.

A poloskacsípéssel kapcsolatos felperesi panasz kapcsán helyesen mutatott rá az eljáró bíróság, hogy az érintett időszakban e körben szabályozott eljárásrend az intézményben nem volt, de a kialakult gyakorlat szerint a poloskacsípést az egészségügyi szolgálatnál kellett jelezni, majd orvosi vizsgálatot követően az orvos rendelkezett a zárka, az ágy, illetve a ruházat fertőtlenítéséről. Az orvosi vizsgálat iránti igényre kérelmi lapot kellett kiállítani, melyet a felügyeletnek kellett átadni.

A felperes ismerte az intézet rendjét, hiszen maga is több alkalommal állított ki kérelmi lapot. Poloskacspésekre vonatkozó okirati bizonyítékot azonban a 2012 júliusa előtti időre a felperes nem tudott felmutatni, szóbeli bejelentést nem igazolt, S... L... tanú vallomásából sem lehetett arra következtetni, hogy a felperesnek korábban is volt már ilyen problémája. Ezért nem volt megállapítható, hogy a panasz jelzését megelőzően is rendszeresen érték a felperest poloskacspések és az alperes az intézkedést elmulasztotta, 2012 júliusában pedig a panaszt követően a szükséges intézkedés megtörtént.

Az egészségre ártalmas munkavégzésre kötelezés sem volt megállapítható. Sem a műanyagok égetését, sem azt nem bizonyította a felperes, hogy 2012. október végén a TMK-ban történt foglalkoztatása idején életveszéllyel fenyegető munka ellátását követelte tőle az alperes, amikor a feszültség alatt álló vezetékeket tartalmazó víz alatt álló aknából kellett kimernie a vizet. Az alperes alkalmazásában álló, biztonsági segédelőadóként dolgozó, műszerészi végzettséggel rendelkező S... K... P... tanú pedig meggyőzően adta elő, hogy egyrészt rendszeresen figyelik az aknákat, másrészt az előtött aknából búvárszivattyúval emelik ki a vizet. De ebben a körben is döntő körülmény, hogy noha a felperes fogva tartása alatt több alkalommal is állított ki különböző panaszaira kérelmi lapot, olyan amelyben az életét vagy egészségét közvetlenül veszélyeztető munkavégzés ellen emelt kifogást nem volt fellelhető. Mindezek alapján a felperes testi épségéhez és egészségéhez fűződő jogának megsértésére irányuló kereseti kérelem elutasításának volt helye.

Az emberi méltóság minden embert - egyedi értékétől függetlenül - megillet. Mindenki köteles tiszteletben tartani a másik ember emberi mivoltát, bármely megkülönböztetés nélkül. Köteles mindenki tartózkodni olyan magatartástól, ami mást gátol abban, hogy emberhez méltó magatartást, életvitelt alakítson ki. Az emberi méltóság az egyénnek azt az igényét fejezi ki, hogy kapcsolataiban a társadalomban kialakult érintkezési formáknak megfelelő elbánásban részesítsék. Akkor valósul meg jogsértés, ha a személyt nem az önbecsülésének megfelelő elbánásban részesítik, különösen, ha emberi mivoltában megalázzák, hátrányos helyzetbe hozzák. Ilyen alperesi magatartás nem volt megállapítható, a felperes maga sem hivatkozott az alperesi feladatkört meghaladó, önkényes és indokolatlan cselekményre.

A másodfokú bíróság osztotta azt az ítéleti érvelést, hogy a felperes a hátrányok és előnyök összevetése alapján vállalta a zárkafelelősi tisztelet és tisztában volt azzal, hogy a feladatokat úgy kell ellátnia, hogy a zárka napközben zárva van, ezáltal mozgásában akadályozott. A várható előnyök érdekében a korlátozást tudomásul vette és a megbízásról akkor sem mondott le, amikor tájékoztatták őt arról, hogy a V...i Büntetés-végrehajtási Intézetben a végzettségének megfelelő munkalehetőséget tudnak számára biztosítani. Ilyen körülmények között önmagában abból a felperes által sérelmezett helyzetből, hogy a zárka napközben többnyire zárva volt az emberi mivoltának sérelme nem következik.

Hasonló megítélés alá esik a napi háromszori telefonálási lehetőség elmaradásával kapcsolatos felperesi kifogás is. A csatolt iratok között nincs nyoma annak, hogy 2012. július 1. előtt a felperesnek a telefonálással kapcsolatosan bármikor panasza lett volna, ezt S... L... sem igazolta, a tanú csupán azt támasztotta alá, hogy nem volt biztosított a háromszori telefonálás. A fegyelmi ügyben meghallgatása során a felperes kifejezetten azt nyilatkozta, hogy az eljárás alapjául szolgáló esetet megelőzően nem volt panasza a telefonálással kapcsolatosan és a peradatokból az is kiderül, hogy napi rendszerességgel tudott telefonálni. Nem vitásan az alperes ígéretet tett rá, hogy a szabaduló zárkák külön körletként történő kialakítását követően oda telefont is elhelyeznek, erre anyagi okokból nem került sor, de ez sem változtatott volna a helyzeten, mivel a szabaduló zárkák napközben az ételosztás idejét kivéve zárva vannak. Minthogy 2012. július előtt vagy után sem volt olyan eset, amikor a felperes szóban vagy írásban jelezte volna a többszöri telefonálással

kapcsolatos igényét, ezért arra lehet következtetni, hogy részéről ez utólagos kifogás, ami viszont kizárja, hogy ezt a helyzetet emberi méltóságát sértőként élte meg.

A szabad levegőn tartózkodás jogában sem volt megállapítható a felperes korlátozottsága. Helyesen értékelte az elsőfokú bíróság, hogy a felperes e tekintetben sem tett eleget a bizonyítási tehernek, mert nem igazolta, hogy a sándorházai intézetben való tartózkodás alatt bármely időpontban az alperes tudomására hozta volna, hogy számára elfogadhatatlan vagy elégtelen az a helyzet, hogy nem élhet a Tvr. 36. § (1) bekezdés k) pontjában, illetve az alperesi házirend 12. pontjában biztosított azon jogosultsággal, hogy naponként legalább egy órát a szabad levegőn tölthet. Erre vonatkozó kifogást a felperes csak az intézetből való távozását követően, tehát utólagosan fogalmazott meg az alperessel szembeni egyébként elutasított kártérítési igényében.

Alaptalanul sérelmezte a felperes azt is, hogy a sertéshúsmentes étkezés biztosításának elmaradására következtében sérült az egészséghez, valamint a lelkiismereti és vallásszabadsághoz való joga. Az alperes az IM rendelet 147. § (4)-(5) bekezdéseiben, illetve az intézet parancsnokának 65/5-7/2011. számú intézkedése III. 3. pontjában megfogalmazottaknak mindenben megfelelően járt el. Nem vitásan a felperes következetesen azt kérte, hogy sertéshúsmentes étkezést biztosítsanak számára. Eltérő étrendet a szabályozás csak akkor engedett, ha az elítélt azt vallási meggyőződésből kérte vagy, ha a fogvatartott egészségi állapota megkövetelte. A felperes vallási okra kifejezetten nem hivatkozott és az eltérő ételmezést megalapozó egészségi okot, diéta szükségességét sem jelölte meg. Önmagában az a körülmény, hogy megelőzően a felperes étkezési kultúrájának esetleg nem képezte részét a sertéshús fogyasztása, nem szolgálhat alapul arra, hogy speciális ellátásra tartson igényt fogva tartása idejére. A fellebbezésében sem világított rá, hogy voltaképpen mi indokolta volna az alapételmezéstől való eltérést, miként arra sem tett előadást, hogy miben látja a lelkiismereti és vallásszabadsághoz való jogának sérelmét. Utóbbi azért sem valósulhatott meg, mert míg az alperesi intézményben mohamedán étrendet kért, addig később Tökölön zsidó vallására hivatkozva kérte a sertéshúsmentes étkezésének biztosítását, tehát vallási identitása legalábbis nem egyértelmű. Ezért megállapítható, hogy a szakma szabályainak megfelelően járt el az alperes a felperes ételmezése során is.

Megfelelően utasította el az elsőfokú bíróság az egyenlő bánásmód követelményének megsértésére vonatkozó kereseti kérelmet is. E körben a másodfokú bíróság a következőkre mutat rá. Az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdése kimondja, hogy a Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül. Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebktv.) 12. §-a szerint az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatti igények - egyebek mellett - személyiségi jogi per során érvényesíthetőek. E jogsértés megvalósulásának feltételeit az Ebktv. szabályozza. A 7. § (1) bekezdése sorolja fel, hogy az egyenlő bánásmód követelményének megsértését mely magatartás jelenti: a közvetlen hátrányos megkülönböztetés, a közvetett hátrányos megkülönböztetés, a zaklatás, a jogellenes elkülönítés, a megtorlás. Az egyenlő bánásmód követelménynek a megsértése azonban csak akkor állapítható meg, ha a hátrányt okozó magatartást a 8. § a)-t) pontjaiban meghatározott védett tulajdonság miatt tanúsítják.

Az egyenlő bánásmód követelménye szerint tartózkodni kell minden olyan magatartástól, amely bizonyos védett tulajdonságok alapján egyes személyekkel vagy személyek egyes csoportjaival szemben közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést eredményez. Az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatti elmarasztaláshoz ezért elengedhetetlen a jogszabályban felsorolt védett tulajdonság és az állított hátrány, valamint az ezek közötti oksági kapcsolat igazolása a jogsérelmet szenvedett fél által. A perbeli esetben azonban e körülményeket a felperes nem bizonyította, még azt sem jelölte meg, hogy voltaképpen mi az a személyisége lényeges vonását

meghatározó tulajdonság, amely miatt jogvédelmet igényel. Erre tekintettel a kereset ebben a körben sem vezethetett eredményre.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint helybenhagyta.

Az eredménytelen fellebbezés okán a Pp. 239. §-án keresztül irányadó Pp. 67. § (2) bekezdése és 78. § (1) bekezdése értelmében a felperes köteles megfizetni az alperesnek a másodfokú eljárásban felmerült költségét, ami a képviselőt ellátó jogtanácsosnak a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a alapján megállapított jogtanácsosi munkadíjából áll.

A tárgyi illetékfeljegyzés folytán le nem rótt fellebbezési illetéket a felperes a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 15. § (1) és (3) bekezdése szerint köteles az államnak külön felhívásra megfizetni.

A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2015. október 20.

Dr. Lesenyei Terézia s.k.
a tanács elnöke

Dr. Pullai Ágnes s.k.
előadó bíró

Dr. Mózsik Tímea s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
bírósági ügyintéző